

Overdenking over Rechters 6: 1-16 (miniserie over Gideon - 1/3)

Gideon tot rechter geroepen: redding begint in het klein

1^e lied: O Herder, die uw volk wilt leiden – Psalm 80 (GKB) event. op melodie Ps. 105)

- 1 O Herder, die uw volk wilt leiden, / als schapen Israël wilt weiden,
die Jozef als uw kudde hoedt, / verhoor ons, HERE, wees ons goed.
Gij, die uw troon op cherubs sticht, / verschijn ons in uw blinkend licht.
- 2 Kom Efraïm uw sterkte tonen, / doe Benjamin weer veilig wonen.
Bevrijd Manasse, wend ons lot, / kom tot ons met uw heil, o God.
Verlos ons, toon ons 't lieflijk licht / van uw vertroostend aangezicht.

Bijbel: Rechters 6: 1-16 (NBV21, bekort) – *Gideon geroepen*

¹⁻⁶ Maar de Israëlieten deden wat slecht is in de ogen van de HEER. Daarom leverde Hij hen uit aan het volk van Midjan, dat hen 7 jaar kwam plunderen. Uit angst voor hen maakten ze schuilplekken. Elk jaar wanneer het gewas op het veld stond, vielen de Midjanieten Israël binnen vanuit het zuiden en vernietigden de oogsten, tot in Gaza aan de kust. Niets lieten ze over om van te leven, geen gewas of dier. Daardoor kwam er grote armoede in Israël, en riep het volk de HEER te hulp.

⁷⁻¹⁰ Toen stuurde Hij een profeet, die zei: *‘Dit zegt de HEER, de God van Israël: Ik ben ben het die jullie uit Egypte, uit de slavernij heeft verlost. Ik heb jullie bevrijd van de volken die jullie bedreigden en hun land aan jullie gegeven. En Ik heb jullie gezegd: Ook al wonen jullie nu in het land van de Amorieten, hun goden mag je niet vereren want Ik, de HEER, ben jullie God. Maar jullie hebben niet geluisterd naar wat Ik zei.’*



¹¹⁻¹⁶ Toen kwam de engel van de HEER op het land van Joas. Daar dorste zijn zoon Gideon tarwe in de wijnpers, vanwege de Midjanieten. De engel zei: *‘De HEER zij met je, dappere krijgsman.’* ‘Mag ik U vragen,’ antwoordde Gideon, ‘als de HEER ons echt bijstaat, waarom overkomt dit ons dan allemaal? Waar blijft Hij dan met zijn wonderdaden, waarover onze voorouders vertelden? Uit Egypte heeft Hij ze geleid, toch? Maar nu heeft Hij ons in de steek gelaten en uitgeleverd aan de Midjanieten!’ Toen wendde de HEER zich tot Gideon en zei: *‘Toon je moed en bevrijd Israël, dat is mijn opdracht.’* ‘Mag ik U vragen,’ antwoordde Gideon, ‘hoe zou ik Israël kunnen bevrijden? Mijn familie heeft in onze stam, Manasse, niets in te brengen, en ikzelf ben de jongste van de familie.’ De HEER antwoordde: *‘Dat kun je omdat Ik je bijsta.’*

Overdenking: Gideon tot rechter geroepen: redding begint in het klein

Op vakantie in Frankrijk zag ik uitgestrekte akkers vol goudgeel tarwe staan. Maar waar wij van die aanblik kunnen genieten, kon Gideon dat niet. Met benden vielen de Midjanieten Israël binnen. Als sprinkhanen namen ze alles wat eetbaar was mee! Báng en machteloos stond Israël tegenover hen. Er dreigde hongersnood. Wáár was God, die een land van melk en honing had beloofd?

Daar zat de kneep juist! Israël had van de HEER het land gekregen, maar na Jozua's dood was het niet langer trouw aan God en zijn geboden. Keer op keer hoor je in het boek Rechters: **'Ze deden wat slecht was in de ogen van de HEER.'** (2:11; 3:7,12; 4:1; 6:1; 10:6; 13:1) Israël diende afgoden van de naburige Kanaänieten: **Baäl**, de god van storm, regen en landbouw en **Astarte**, de godin van liefde en vruchtbaarheid.

Dan lees je een vast patroon: *de HEER ontsteekt in woede > Hij levert hen uit aan vijanden > Israël roept God te hulp > de HEER stuurt een rechter, die het volk redt.* Gideon is de vijfde **'rechter'** in dit gelijknamige Bijbelboek; het Hebreeuws gebruikt een woord dat behalve 'rechter' ook 'aanvoerder' of 'leider' kan betekenen.

Gideon is bekend om de tekens die hij van God vroeg en kreeg: het kletsnatte offer dat door de Engel toch vlam vatte en verteerde (6:11-24); de schapenvacht die nat was, maar de grond droog, en omgekeerd (6:33-40).



Bekend ook om de moed, waarmee hij straks het Baälsbeeld van z'n vader en de paal voor Asjera omhakte (6:25-32).

Maar ook een mens met vragen over Gods leiding in de geschiedenis (6:13), een mens met beperkingen en zonden.

Zo gaat 't in het boek Rechters niet om Gideon, maar om God. Toch schakelt God hem in: **Hij roept Gideon tot rechter.**

Deze roeping lijkt wat op die van Mozes: ook Gideon komt met vragen en bezwaren.

Na 40 jaar rust onder Debora doet Israël opnieuw wat slecht in Gods ogen was. God geeft hen nu over in de macht van de **Midjanieten**. Zij waren nakomelingen van Abraham en Ketura (Gen. 25:2). Mozes' schoonvader was ook een Midjaniet. Maar als later (Num. 25) de Midjanieten proberen de Israëlieten te verleiden tot afgoderij met de Baäls en Astartes, wordt de verhouding slechter. Israël moet van God wraak nemen op Midjan (Num. 31). Nu gebruikt de HEER diezelfde Midjanieten om zijn *eigen* volk te straffen!

Israël trekt zich weer niets aan van Gods geboden om alleen Hém te dienen en géén afgodsbeelden te vereren. Dat laat de HEER niet over zijn kant gaan. Zo komen de Midjanieten van ver om Israël te plunderen. En ja, dan bidt Israël God weer om hulp. Zal Hij ze bevrijden? Nee, niet direct dit keer.

Verlossing begint klein, met luisteren naar wat God wil zeggen. Daarom zendt de HEER een *profeet* (v. 7-10), die Israël herinnert aan de bevrijding uit Egypte, opdat het de HEER zou dienen, in plaats van de afgoden en zichzelf.

Bij Gideon zie je opnieuw: als Israël God niet verlaten had, was deze ellende er niet geweest. Genadig zendt God een profeet, die zijn volk terugroept naar Hem.

En dan begint redding in het klein.

Kijk, daar staat Gideon tarwe te dorsen. Niet, zoals normaal, op een heuvel waar de wind het kaf van het koren scheidt! Nee, verborgen in een wijnpers. Gideon probeert nog wat tarwe te redden, voordat de Midjanieten het kunnen plunderen. (6:11)

Ineens verschijnt de **Engel van de HEER** aan hem. Deze engel treedt vaker op als een verschijning van God in mensengedaante (Abram). Gideon is vast geschrokken!

Maar wat zegt die engel: *'De HEER zij met je, dappere krijgsman.'* (6:12)

'De Heer is met je', zegt de engel. Gideon reageert sceptisch: *'Mag ik U wat vragen? Als God met ons is, waarom overkomt ons dit dan allemaal? Waarom doet Hij dan geen wonder, zoals in Egypte? Maar nu heeft Hij ons in de steek gelaten!'* (6:13)

De engel zegt ook: **'Dappere krijgsman.'** Is dat ironie? Gideon heeft nog niets gedaan! Of kijkt God soms anders naar mensen? Ook naar mij? Dat Hij niet alleen ziet wie ik *bén*, maar ook naar wat ik kan *wórden*?

Op Gideons vraag komt geen antwoord. Zo gaat dat wel vaker, als wij onze vragen hebben over wat God vandaag al of niet doet in de wereld. Waarom doet God geen wonder in mijn leven? Waarom geen genezing? Waarom wel bevrijding vroeger in Egypte, maar geen vrede in Oekraïne, Gaza en Israël, en dergelijke?

Ik ben blij dat Gideons vragen in de Bijbel staan. Vragen stellen, ook aan God, mag!

Dan gebeurt er iets bijzonders. Niet de engel spreekt, maar **de HEER zelf!** *'Toon je moed en bevrijd Israël, dat is mijn opdracht.'* (6:14) NB, Gideon roept God ter verantwoording. En wat zegt God? *'Ik roep jou om mijn volk te redden!'*

Toon je moed! Dat zegt God, tegen Gideon, die net nog bang stond te dorsen.

God kijkt met andere ogen naar Gideon. Misschien kijkt Hij ook wel met andere ogen naar u, jou en mij.

*Als je belijdt dat God voor je is,
staat Hij achter je!*



Opnieuw stelt Gideon een vraag (6:15): *'Hoe zou ik Israël kunnen bevrijden?'* Hij is de jongste van een arme familie uit de stam Manasse; waarom hij? *'Omdat Ik je bijsta'*, zegt de HEER. *Je zult de Midjanieten verslaan alsof ze met één man zijn. Ik ben met je!* (6:16) Anders gezegd, **het lukt**; niet omdat jij 't doet, maar **omdat God vóór je is, en achter je staat**. Zo werkt God wel vaker in de Bijbel.

Kijk maar naar Mozes, de stotteraar; naar Ruth, het allochtone meisje; naar David, de herdersjongen; naar Paulus, die zich een misgeboorte noemde. Diezelfde Paulus schrijft: *'Wat in de ogen van de wereld dwaas, zwak of onbeduidend is, heeft God uitgekozen om de wijzen, sterken en trotsen te beschamen.'* (1 Korintiërs 1:27-28).

Zo handelt God vaker in het klein! God schakelt vaak díe mensen in, waar niemand iets van verwacht. Zo was dat met Jezus. Zo is dat misschien ook wel bij u en mij.

Amen

Wat in de ogen van de wereld onbeduidend is en wordt veracht, wat niets is, heeft God uitgekozen om wat wél iets is teniet te doen. Zo kan geen mens zich tegenover God op iets beroemen.

1 Korintiërs 1:28-29



2^e lied: Groot is uw trouw, o Heer – Gezang 170 (ELB)

- 1 **Groot is uw trouw, o Heer, mijn God en Vader.
Er is geen schaduw van omkeer bij U.
Ben ik ontrouw, Gij blijft immer Dezelfde.
Die Gij steeds waart, dat bewijst Gij ook nu**

Refrein: *Groot is uw trouw, o Heer; groot is uw trouw, o Heer,
iedere morgen aan mij weer betoond.
Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven.
Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond.*

- 2 **Gij geeft ons vrede, vergeving van zonden
en uw nabijheid, die sterkt en die leidt:
kracht voor vandaag, blijde hoop voor de toekomst.
Gij geeft het leven tot in eeuwigheid.**

Refrein: *Groot is uw trouw, o Heer; groot is uw trouw, o Heer,
iedere morgen aan mij weer betoond.
Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven.
Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond.*

*Deze miniserie is gebaseerd op een eerder gehouden preken serie over Rechters 6-8.
Andere liederen bij Rechters 6 waren o.a. deze psalmen uit het Gereformeerd Kerkboek 2006:
Psalm 34:3 (over de Engel van de HEER), Psalm 86:7 ('Toon uw hulp mij door een teken'),
na de preek Psalm 27:2 en 7 en als slotlied Psalm 106:18,21 en 22.*